

SZEMIOTIKAI TÁJÉKOZTATÓ

„A szemiotika összeköti a természetet és a kultúrát” (Guadalajara, 1997)
„A szemiotika a tudományok közös nevezője” (H. Varga Gyula, 2021)

Új folyam 34 (1991-) * **2024. február 5.** * 2024. 1. szám

*

A Magyar Szemiotikai Társaság tájékoztatója (hagyományos és elektronikus változat)
Alapító szerkesztő: **Józsa Péter**

Szerkeszti: **Balázs Géza** (balazs.geza@gmail.com)
Munkatárs: **Pölcz Ádám** (magyszemtars@gmail.com)
Felelős kiadó: **Voigt Vilmos**, a társaság elnöke
Honlap: www.szemiotika.hu

*

A Szemiotikai Tájékoztatót a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság 2011. szeptember 26-án
nyilvántartásba vette.
A határozat nyilvántartási száma: IO/27785-2/2011.

Lapunk összes számának elektronikus változata (2001-től) itt olvasható:
<http://www.szemiotika.hu/2009/07/18/szemiotikai-tajekozato/>

Az MTA I. és II. osztályához tartozó Művelődéstörténeti Osztályközi Bizottság egyik albizottsága a Szemiotikai Munkabizottság (SZMB). Elnök: Benyovszky Krisztián, társelnök: Kroó Katalin, Szívós Mihály, titkár: Boros Lili. E-mail: mta.szemiotika@gmail.com

2024. január 28-án az MTA Bolyai-termében újjáalakult az MTA szemiotikai munkabizottsága (SZMB). A 2018–2023. közötti időszakról Újvári Edit elnök számolt be, továbbá átadták az SZMB elismerő oklevelét Kapitány Ágnesnek és Kapitány Gábornak, valamint Szívós Mihálynak. Ezután a jelenlévők megválasztották az új vezetőséget (lásd feljebb). Az új tagok jelentkezését elfogadták (Boros Lili, Hubbes László-Attila, Juracsek Kata, Kolumbán Adrienn).

**

A MAGYAR SZEMIOTIKAI TÁRSASÁG 2024. ÉVI KIEMELT PROGRAMJAI

Bábel – 9. gyalogút-konferencia, Budapest, 2024. április 4–6.

A Bolyai Önképző Műhely *Gyalogút* konferenciasorozatának idei témája: Bábel. Bábel szinte kínálja az inter- vagy transzdiszciplináris megközelítést. Bibliai háttere van: a Bábel-torony és a nyelvek megzavarása („bábeli zűrzavar”). Bábel tornya örök szimbóluma annak, hogy az ember isteni babérokra tör. De értelmezik úgy is, mint a kultúrák és a nyelvek sokaságának létrejötté, ami lehetőség a másik sajátos nyelv és kultúra iránti érdeklődés felkeltésére. Bábel így alkalmas a soknyelvűség, sokkultúráság, az inter- és multikulturális világ megragadására; ahogy azt a *Bábel* című francia-amerikai-mexikói filmdráma is érzékelteti (rendező: Alejandro González Inárritu). A film középpontjában a huszonegyedik század egyik legnagyobb problémája áll: az emberek közötti kommunikáció hiánya. A bábeli könyvtár egy képzeletbeli könyvtár Jorge Luis Borges argentin szerző *Bábeli könyvtár* („La biblioteca de Babel”) című novellájában. *Bábel kód* címmel látható 2024 januárjában Horváth Tamás István és Kerekes Gábor képzőművészek kiállítása a Klebelsberg Kultúrkúriában. A művészek erőteljes szándékkal hívják fel a figyelmet a mai világ égető problémáira

A BOM gyalogút-konferenciáján szívesen látunk a bábeli világgal (zűrzavar, kulturális és nyelvi sokféleség, tájékozódás, eligazodás, információs fordulat, internetvilág) kapcsolatos rövid előadásokat, és majd ezt követően az előadásokból készült esszéket, tanulmányokat a 2024 nyarán megjelenő *Bábel* című bolyais kiadványunk számára.

Jelentkezési határidő (címmel és rövid témaleírással): 2024. február 28. Jelentkezés itt: iroda@bom.hu.

**

Jelentésalkotás a művészetekben

VIII. Józsa Péter művelődésszemiotikai szimpózium Szombathely – Nagyrákos, 2024. május 31. – június 2.

Korábban is voltak törekvések – például a stílisztikában – valamennyi, vagy legalábbis több művészeti ágra kiterjedő egységes szemléletmódra (pl. Török Gábor munkásságában). A szimpózium célja a különböző (régi és újabb) művészeti ágak alkotásainak közös és sajátos (nem verbális és verbális „nyelvének” megközelítése. A műalkotások „nyelvében” közös szimbolizáció (metaforizáció), valamint a befogadási (jelentésalkotási) folyamatok és a profán epifánia, másként katarzis során a közös és sajátos jelenségeinek megismerése, feltérképezése. A téma antropológiai, szemiotikai, pragmatikai irodalom- és nyelvelméleti megközelítésének célja a művészeti létmód (különös tekintettel az irodalom, a színház és a film „nyelvének”) tudatosabb megértése – ezzel is kapcsolódva Józsa Péter munkásságához.

Jelentkezés előadással és rövid kivonattal 2024. április 30-ig: balazs.geza@gmail.com

**

Európa elrablása. 3. zamárdi szabadegyetem, 2024. szeptember 20–22.

2021-ben a nulladik rendezvényt (A harmadik út) indult a zamárdi szabadegyetemek programja. 2022-ben a Valóság-hajlítás, 2023-ban Bábel volt a hívószó. A 2024. év rendezvényének címe: Európa elrablása. A zamárdi szabadegyetemen politikusok, tudósok, közéleti emberek mondják el gondolataikat a témáról. A szabadegyetem nyitott, 2024. augusztus 31-ig lehet jelentkezni itt: iroda@bom.hu.

A 2023. évi zamárdi konferencia résztvevői

**

A film szimbolikája. 23. Semiotica Agriensis konferencia

A Magyar Szemiotikai Társaság és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem 2003 óta tartó szemiotikai konferenciasorozatában 2004-ben a téma a filmszemiotika. *A film szimbolikája* címmel tudatosan utalunk a hazai filmelmélet és filmszemiotika halhatatlan egyéniségére, Király Jenőre. Konferenciánknak feltett célja Király Jenő munkásságára való reflektálás. A szemiotikai konferenciáink továbbra is multidiszciplináris jellegűek, vagyis a fő téma, a film. A filmszemiotika sok oldalról, filozófiai, pszichológiai, szociológiai, művelődés- és művészettörténeti, irodalmi,

nyelvészeti, jogi stb. szempontból körüljárható. A konferencián tanárok, kutatók mellett doktoranduszok és tanári ajánlással egyetemi hallgatók is előadhatnak. A konferencia szervezői felhívják a figyelmet a szemiotikai alapok, megközelítések hangsúlyosságára.

Ajánlott szakirodalom: Király Jenő munkássága

A lektorált előadásokat a *Magyar szemiotikai tanulmányok* könyvsorozatban megjelentetésre javasoljuk.

A konferencia időpontja: 2022. október 4—6.

Helyszíne: Eger, Dobó István Vármúzeum és Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

A konferencia szervezőbizottsága: Balázs Géza, Szűts Zoltán, M. Tóth Éva, H. Tomesz Tímea, Voigt Vilmos.

Jelentkezés: előadással, rövid kivonattal 2024. június 30-ig

Érdeklődés, jelentkezés: magyszemtars@gmail.com

A konferencia meghirdetői:

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Pedagógiai Kar és Bölcsészettudományi és Művészeti Kar
Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet – Magyar Szemiotikai Társaság – Színház- és
Filmművészeti Egyetem Németh Antal Drámaelméleti Intézet és Doktori Iskola

**

A Magyar Szemiotikai Társaság LEGÚJABB kiadványai:

Könyveinket közvetlenül a Társaságtól is meg lehet rendelni (magyszemtars@gmail.com),
valamint az interneten is: www.e-nyelv.hu/konyvesbolt.

58. Milyen jelrendszereket használunk? Jelrendszerek, jelalakzatok sokfélesége. Szerk.: Balázs Géza, Pölcz Ádám, Terdikné Takács Szilvia. MSZT-IKU, Budapest, 2022. 212 oldal.

59. Büky László: Ábrázoltságjelek és stílusképek Krúdy Gyula szövegvilágából. MSZT, Budapest, 2023. 188 oldal.

60. Színházzemiotika. Szerkesztette: Balázs Géza – Pölcz Ádám – Terdikné Takács Szilvia. MSZT—IKU, Budapest, 2023. 260 oldal.

A sorozat kötetei megvásárolhatók:

**

Büky László legújabb könyvének (Ábrázoltságjelek és stílusképek Krúdy Gyula szövegvilágából) tartalmából: A regény utalásrendjéhez – Boldogult úrfi koromban... - A pragmatikai ismeretek erotikája – Az első virág - A szövegépítés szürrealizmusa – A postakocsi éjjeli utasa - Az eseményegységek időszerkezete – A nő, akiért szenvedünk - Az ábrázoltságrendről – Ifjú évek - Palimpszesztikus szövegrétegek – A hídon - Szöveg(hang)szerelés – Utolsó szivar az Arabs Szürkénél - Szín- és fénykezelés – Az ecetfák pirulása - Pszichiátriai szövegjegyek – Egy Aranykéz utcai éj emléke - Az ábrázolt tárgyiasságok pointillizmusa – Női arckép a kisvárosban - A színszerkezetről – Szindbád, a hajós - Hálózat- és fraktáljelleg négy novellában Szindbád-novellák tartalomelemzéséhez.

**

A Színházzemiotika című kötet tartalmából:

A negyedszázada Voigt Vilmos és Balázs Géza szerkesztésében indult Magyar szemiotikai tanulmányok 60. kötete a 21. Semiotica Agriensis konferencia előadásainak válogatott tanulmányait tartalmazza. A színházelméleti írások mellett szemiotikai tárgyú elemzések is mutatják a színházzemiotika mai érvényességét.

Balázs Géza: Színházzemiotika – Bókay Antal: Posztdramatikus színház-szemiotika – az Oidipusz mise en scène Szophoklésztől Freudon át Robert Wilsonig – Deák-Sárosi László: A színház és a film szemiotikai, tipológiai és műfaji kapcsolódásai - Gráfik Imre: A népszínmű (Műfajleírás és szemiotikai megjegyzések) - Molnár Csilla--Márfai Molnár László: Az archaikus szemiotikai adaptációja - Ortutay Katalin: A jog színháza - Terdikné Takács Szilvia: A drámai nyom - Újvári Edit: A színpad és az ikonográfia ördögei: A középkori színház és képzőművészet interikonikus kapcsolata - Veress Ferenc: Színpadias elemek a barokk oltárokon – eucharisztikus témák - Bernáth András: Vakond a színpad alatt: Shakespeare színházának a szemiotikája - Büky László: Egy sorstragédia illokúciói – Füst Milán: Aggok a lakodalmon - Kolumbán Adrienn: Mítosz a színházban. A Béke Ithakában című előadás szemiotikai aspektusai - Tuba Márta: Feketén, fehéren? Porgy és Bess az Operaházban - Áttekintés a színházzemiotika, színházantropológia új szakirodalmáról

Jeltudós a katedrán-sorozat:

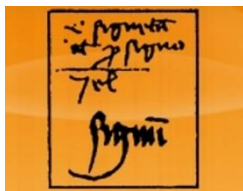
Szívós Mihály (szerk.) Jeltudós a katedrán. Tanulmányok a szemiotika oktatásáról. Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2019. 103 oldal. Ingyenesen letölthető a honlapon: <http://www.szemiotika.hu/feltoltes/2022/05/Jeltudos-a-katedran-online-1.pdf>

Szívós Mihály (szerk.) Jeltudós a katedrán 2. Tanulmányok a szemiotika oktatásáról. Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2022. 116 oldal. Ingyenesen letölthető a honlapon: <https://www.szemiotika.hu/2022/05/25/jeltudos-a-katedran-2/>

Tagdíjfizetés (2024): Kérjük, hogy tagdíját átutalással fizesse be a következő bankszámlaszámra: Magyar Szemiotikai Társaság, OTP 11705008-20423070. A tagdíj 2015. május 6-ától változatlan, azaz: 1000 Ft/év.

Támogatók, együttműködő partnerek:

A Szemiotikai Tájékoztató online megjelenését 2012-től támogatja a Nemzeti Kulturális Alap. Együttműködő partnerek: Bolyai Műhely Alapítvány, ELTE BTK, ELTE szemiotika MA, PKÜ Kazinczy Műhely, Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport, Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, MTA Művelődéstörténeti Osztályközi Bizottsága/Szemiotikai munkabizottság

MAGYAR NYELVI
SZOLGÁLTATÓ IRODA
e-nyelv.hu